

Paweł Gugąła
Monika Antosik-Bandurska

WYKONYWANIE ZAWODU TŁUMACZA PRZYSIĘGŁEGO W KAZUSACH

Polskie Towarzystwo Tłumaczy Przysięgłych i Specjalistycznych TEPIS

Redakcja merytoryczna i językowa:

Daria Zozuła

Skład i łamanie:

Studio Grafpa, www.grafpa.pl

Projekt okładki:

Katarzyna Łapka

© Copyright: Paweł Guguła, Monika Antosik-Bandurska

© Copyright: Polskie Towarzystwo Tłumaczy Przysięgłych i Specjalistycznych TEPIS 2019

ISBN: 978-83-941503-3-4

SPIS TREŚCI

Wstęp	7
Wykaz skrótów	9
1. WYKONYWANIE ZAWODU TŁUMACZA PRZYSIĘGŁEGO	11
1.1. KAZUS I Charakter prawny stosunku łączącego tłumacza przysięgłego z organem wymiaru sprawiedliwości	11
1.1.1. Sentencja wyroku SO w Lublinie II Ca 272/16	14
1.1.2. Wzór – wezwanie do zapłaty odsetek z tytułu opóźnienia wypłaty wynagrodzenia przez organ	21
1.1.3. Wzór – pozew o odsetki	23
1.2. KAZUS II Możliwość odwołania się od wyniku egzaminu na tłumacza przysięgłego	26
1.3. KAZUS III Utrata uprawnień	28
1.4. KAZUS IV Tłumaczenie na żądanie organu, zastępstwo przez kolegę	31
1.4.1. Wzór – zażalenie do NSA	33
1.5. KAZUS V Postępowanie przed Komisją Odpowiedzialności Zawodowej	35
1.6. KAZUS VI Kartki <i>in blanco</i> i poświadczanie tłumaczenia z oryginału	40
1.7. KAZUS VII Kara porządkowa za odmowę tłumaczenia	49
1.7.1. Wzór – zażalenie na karę porządkową	50
1.8. KAZUS VIII Charakter prawny umowy o tłumaczenie	53
1.9. KAZUS IX Ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej tłumacza	62
1.9.1. Wzór – pozew przeciwko ubezpieczycielowi	65
1.10. KAZUS X Odpowiedzialność cywilna tłumacza	75
1.10.1. Wzór – odpowiedź na wezwanie do zapłaty	76
1.11. KAZUS XI Tajemnica zawodowa w postępowaniu cywilnym	77
1.12. KAZUS XII Udzielanie informacji na rzecz organów ścigania	79
1.12.1. Wzór – odpowiedź na wezwanie Policji	80
2. WYNAGRODZENIE	81
2.1. KAZUS XIII Zakres zastosowania Rozporządzenia	81
2.2. KAZUS XIV Kto decyduje, co trzeba przetłumaczyć?	82
2.2.1. Wzór – zażalenie	83
2.2.2. Orzeczenie SO w Piotrkowie Trybunalskim V Pz 21/16	85
2.3. KAZUS XV Skąd tłumacz wie, co należy przetłumaczyć?	88

2.4.	KAZUS XVI Teksty powtarzalne w tłumaczeniu	89
2.4.1.	Wzór – zażalenie na postanowienie prokuratora	91
2.5.	KAZUS XVII Dodatek za terminologię specjalistyczną	93
2.5.1.	Wzór – zażalenie	94
2.6.	KAZUS XVIII Oddalenie wniosku o VAT	99
2.6.1.	Wzór – zażalenie	99
2.7.	KAZUS XIX Nieuwzględnienie VAT	101
2.7.1.	Wzór – wniosek o uzupełnienie postanowienia	102
2.8.	KAZUS XX Odpis, dodatkowy egzemplarz czy nowe tłumaczenie?	103
2.9.	KAZUS XXI Wynagrodzenie za dodatkowe odpisy	108
2.9.1.	Wzór – skarga na orzeczenie referendarza	109
2.10.	KAZUS XXII Poświadczenie tłumaczenia innej osoby	111
2.10.1.	Wzór – zażalenie	112
2.11.	KAZUS XXIII Dodatkowe 30% za tłumaczenie ustne	114
2.11.1.	Przykładowe orzeczenie uwzględniające dodatek 30%	115
2.12.	KAZUS XXIV Kiedy „włączać licznik”?	116
2.12.1.	Wzór – zażalenie (źle obliczone godziny i 30%)	117
2.12.2.	Przykładowe prawidłowe orzeczenie	120
2.13.	KAZUS XXV Tłumaczenie ustne w dniu zlecenia	122
2.14.	KAZUS XXVI Strona fizyczna – strona obliczeniowa	124
2.14.1.	Wzór – pozew przeciwko Skarbowi Państwa	126
2.15.	KAZUS XXVII Udostępnianie nośnika elektronicznego	130
2.15.1.	Wzór – oświadczenie tłumacza	132
2.16.	KAZUS XXVIII Obniżenie wynagrodzenia tłumacza	133
2.16.1.	Wzór – zażalenie na odmowę wypłaty wynagrodzenia	135
2.16.2.	Przykładowe orzeczenie sądu	137
3. KOSZTY ZWIĄZANE Z WYKONYWANIEM TŁUMACZENIA,		
UTRACONY ZAROBEK		
		141
3.1.	Koszty związane z wykonywaniem tłumaczenia – informacje wprowadzające	141
3.1.1.	Zwrot kosztów podróży, noclegu i utrzymania	141
3.1.2.	Wzór – wniosek o przyznanie zaliczki na wydatki związane z tłumaczeniem	151
3.2.	KAZUS XXIX Odmowa zwrotu kosztów za dojazd własnym samochodem ze względu na brak zgody sądu na wybór środka transportu	152
3.2.1.	Wzór – zażalenie	154
3.2.2.	Orzeczenie SA we Wrocławiu I Acz 2708/18	156
3.3.	KAZUS XXX Koszty podróży na podstawie zarządzenia dyrektora sądu	157
3.3.1.	Wzór – skarga na czynności referendarza	161
3.3.2.	Wniosek o zaliczkę na koszty podróży	164
3.3.3.	Postanowienie SA w Katowicach II AKz 730/15	165
3.3.4.	Postanowienie SA w Katowicach II AKz 395/15	169

3.4.	KAZUS XXXI Wliczenie czasu podróży do wynagrodzenia	172
3.5.	KAZUS XXXII Odmowa przyznania wynagrodzenia ze względu na złożenie wniosku o wynagrodzenie i koszty po upływie terminu	175
3.5.1.	Wzór – zażalenie	176
3.6.	KAZUS XXXIII Złożenie wniosku o wynagrodzenie i koszty po upływie terminu z powodu choroby	178
3.6.1.	Wzór – wniosek o przywrócenie terminu	179
3.7.	KAZUS XXXIV Wydatki związane z tłumaczeniem	180
3.7.1.	Wzór – zażalenie	181
3.8.	Zwrot utraconego zarobku – informacje ogólne	182
3.8.1.	Wzór – nota obciążeniowa	188
3.9.	KAZUS XXXV Odmowa przyznania wynagrodzenia ze względu na nieskorzystanie z usług tłumacza	189
3.10.	KAZUS XXXVI Zwrot faktycznie utraconego zarobku według stawek rynkowych	189
3.11.	KAZUS XXXVII Brak wynagrodzenia ze względu na złożenie niewłaściwego wniosku	191
3.11.1.	Wzór – skarga na orzeczenie referendarza	193
3.12.	KAZUS XXXVIII Analogiczne stosowanie Rozporządzenia w przypadku zwrotu utraty zarobku	195
3.12.1.	Orzeczenie SA w Warszawie II AKz 329/18	196
3.13.	KAZUS XXXIX Wynagrodzenie za 1 godzinę tytułem utraty zarobku	200
3.13.1.	Wzór – zażalenie	201
3.14.	KAZUS XL Nieodnotowanie stawiennictwa tłumacza w protokole	205
3.14.1.	Wzór – wniosek o uzupełnienie protokołu i zmianę postanowienia	206
4.	WYCIĄG Z ISTOTNYCH PRZEPISÓW	211
4.1.	Kodeks cywilny	211
4.2.	Kodeks karny	214
4.3.	Kodeks postępowania administracyjnego	217
4.4.	Kodeks postępowania cywilnego	218
4.5.	Kodeks postępowania karnego	227
4.6.	Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia	235
4.7.	Postępowanie przed sądami administracyjnymi	235
4.8.	Koszty sądowe w sprawach cywilnych	237
4.9.	Prawo autorskie i prawa pokrewne	241
4.10.	Rozporządzenia	244
4.10.1.	Podróż służbowa i dieta	244
4.10.2.	Dokumentowanie wydatków	246
4.10.3.	Kilometrówka	247

WSTĘP

Kazus to przypadek prawny będący przedmiotem rozstrzygnięcia sądu bądź organu administracyjnego. Kazus prawny może dotyczyć różnych zdarzeń z życia, które trzeba rozstrzygnąć zgodnie z określonymi przez prawo regułami.

Oddajemy w ręce czytelnika zbiór 40 kazusów, który powstał nie tylko na drodze dogłębnej analizy orzeczeń sądowych, ale przede wszystkim stanowi odpowiedź na kierowane do nas bezpośrednio lub za pośrednictwem PT TEPIS pytania od tłumaczy, którzy świadcząc usługi na rzecz organów wymiaru sprawiedliwości, wielokrotnie spotykali się z rozstrzygnięciami bynajmniej niemotywuującymi ich do kontynuowania „współpracy” z daną jednostką Policji, prokuratorem czy nawet sądem.

Zawarcie w niniejszej publikacji propozycji rozwiązań wraz ze wzorami pism ma na celu w pierwszej kolejności ułatwienie tłumaczom wykonywania ich zawodu, służy także pogłębieniu i usystematyzowaniu wiedzy na temat obowiązujących przepisów, a niekiedy uświadamia, że pod maską organu skrywa się człowiek, który nie jest nieomylny i wszytkowiedzący, w komunikacji z którym po prostu trzeba znaleźć wspólny język. Ale akurat dla wprawionych w dekodowaniu przekazu tłumaczy nie powinien to być większy problem!

Kazusy podzielone są na trzy rozdziały, które niekiedy siłą rzeczy przeplatają się tematycznie. Rozdział pierwszy odwołuje się przede wszystkim do przepisów zawartych w ustawie o zawodzie tłumacza przysięgłego. Drugi rozdział poświęcony jest rozporządzeniu w sprawie wynagrodzenia za czynności tłumacza przysięgłego i stanowi próbę pokazania, w jaki sposób praktyka i orzecznictwo radzą sobie z zapełnieniem licznych luk zawartych w tym akcie normatywnym. Trzeci rozdział zawiera kazusy oparte na najmniej znanych tłumaczom przepisach dotyczących zwrotu kosztów związanych z wykonywaniem tłumaczenia i utraconego zarobku w razie nieskorzystania przez organ z usług tłumacza. Ponieważ przepisy te rozsiane są po wielu aktach normatywnych, poszczególne części tego rozdziału poprzedzone są zwięzłym wprowadzeniem, które – mamy nadzieję – ułatwi wyszukanie obowiązującej w danej sytuacji normy prawnej. Uzupełnienie kazusów stanowi czwarty rozdział, w którym zamieściliśmy wyciąg przepisów istotnych dla wykonywania

zawodu tłumacza, świadomie rezygnując z ustawy o zawodzie tłumacza przysięgłego, rozporządzeniu o kosztach, sposobie przeprowadzania egzaminu na tłumacza przysięgłego itp. Przepisy te są bowiem ogólnie dostępne na stronie Ministra Sprawiedliwości i powszechnie znane tłumaczom.

Dopełnienie kazusów mają stanowić odnoszące się do nich bezpośrednio lub pośrednio wzory pism (pozwody, zażalenia, skargi, wnioski itp.) wraz z niezbędnymi objaśnieniami. Niektóre z nich przetarły już sądowy szlak bojowy (niekiedy takie same, ale z różnym skutkiem), część z nich została natomiast opracowana specjalnie na potrzeby niniejszej publikacji.

Serdecznie dziękujemy wszystkim, którzy poprzez wskazówki, rady i podzielenie się swoim doświadczeniem przyczynili się do powstania kazusów. Szczególne podziękowania należą się Paniom Prezes PT TEPIS Zofii Rybińskiej i Joannie Miler-Cassino za entuzjastyczne wspieranie idei powstania publikacji o praktycznych aspektach wykonywania zawodu tłumacza przysięgłego, dr. Wojciechowi Gilewskiemu za podzielenie się swym ogromnym doświadczeniem i dostarczenie wielu interesujących przykładów i orzeczeń, dr. Katarzynie Siewert-Kowalkowskiej za cenne wskazówki przy opracowaniu kazusów wymagających odwołania się do poglądów przedstawicieli językoznawstwa i translatoryki, a także dr. Darii Zozuli za kreatywny wkład przy redagowaniu kazusów.

Z wdzięcznością przyjmujemy wszelkie opinie i uwagi odnoszące się do kazusów. Bardzo prosimy o kierowanie ich pod adresy e-mail zamieszczone na stronie naszej kancelarii www.sglegal.pl.

Życzymy owocnej lektury
Autorzy

WYKAZ SKRÓTÓW

1. k.c. – Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz.U. 1964 nr 16 poz. 93 z późn. zm.)
2. k.k. – Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz.U. 1997 nr 88 poz. 553 z późn. zm.)
3. k.p.a. – Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. 1960 nr 30 poz. 168 z późn. zm.)
4. k.p.c. – Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. 1964 nr 43 poz. 296 z późn. zm.)
5. k.p.k. – Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz.U. 1997 nr 89 poz. 555 z późn. zm.)
6. k.p.w. – Ustawa z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz.U. 2001 nr 106 poz. 1148 z późn. zm.)
7. p.p.s.a. – Ustawa z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz.U.2002.153.1271 z późn. zm.)
8. Rozporządzenie – Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 stycznia 2005 r. w sprawie wynagrodzenia za czynności tłumacza przysięgłego (Dz.U. 2005 nr 15 poz. 131 z późn. zm.)
9. u.k.s.c. – Ustawa z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. 2005 nr 167 poz. 1398 z późn. zm.)
10. u.z.t.p. – Ustawa z dnia 25 listopada 2004 r. o zawodzie tłumacza przysięgłego (Dz.U. 2004 nr 273 poz. 2702 z późn. zm.)
11. ustawa o VAT – Ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz.U. 2018 poz. 2174, t.j. z 2018.11.21)
12. k.z.t.p. – Kodeks Zawodowy Tłumacza Przysięgłego, przyjęty uchwałą Rady Naczelnej Polskiego Towarzystwa Tłumaczy Przysięgłych i Specjalistycznych PT TEPIŚ nr 33/10/18 z dnia 1 października 2018 r.

1. WYKONYWANIE ZAWODU TŁUMACZA PRZYSIĘGŁEGO

1.1. KAZUS I Charakter prawny stosunku łączącego tłumacza przysięgłego z organem wymiaru sprawiedliwości

Wprowadzenie

Długo się zastanawialiśmy, czy przytoczenie na samym początku książki najtrudniejszego przypadku nie odstręczy od jej dalszej lektury. Doszliśmy jednak do wniosku, że stanowiący kanwę wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie z 20 lipca 2016 r. w sprawie o sygn. akt II Ca 272/16 stan faktyczny skupia w sobie cały szereg problemów związanych z rolą tłumacza przysięgłego w systemie wymiaru sprawiedliwości. Argumenty przytoczone w uzasadnieniu tego orzeczenia umożliwiają lepsze zrozumienie pozycji systemowej tłumacza, a także wynikających z niej praw i obowiązków, dlatego zachęcamy do wytrwałości. Potem będzie już tylko z górki.

Stan faktyczny

Powódka domagała się zasądzenia na jej rzecz od Skarbu Państwa – Komendanta Wojewódzkiego Policji w L. kwoty 551,88 zł wraz z ustawowymi odsetkami od 14 listopada 2014 r. do dnia zapłaty, a także zwrotu kosztów procesu.

W uzasadnieniu pozwu wskazała, że dochodzi wynagrodzenia za udział w czynnościach procesowych w charakterze tłumacza przysięgłego na zlecenie Komendy Powiatowej Policji w O.

Wyrokiem z 20 stycznia 2016 r., wydanym w sprawie o sygnaturze akt I C 411/15, Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie oddalił powództwo (pkt I.) oraz zasądził od powódki na rzecz pozwanego kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (pkt II.).

Wyrok ten został oparty m.in. na następujących ustaleniach co do okoliczności o charakterze bezspornym:

- powódka została powołana przez Policję, w trybie art. 193 Kodeksu postępowania karnego, do pełnienia czynności tłumacza przysięgłego w postępowaniu przygotowawczym;
- w dniu 12 października 2014 r. brała w tym charakterze udział w przesłuchaniu świadka będącego obywatelem (...) w Komendzie Powiatowej Policji w O.;
- za te czynności powódka wystawiła fakturę VAT numer (...), którą Komendant Powiatowy Policji w O. zwrócił powódce bez realizacji, wskazując na uchybienia w postaci oparcia jednego ze zgłoszonych żądań na przepisach Kodeksu pracy oraz zawyżenia kosztów dojazdu do miejsca wykonywania czynności.

W reakcji na to powódka zwróciła się do Komendy Wojewódzkiej Policji w L., podtrzymując swoje stanowisko co do świadczeń należnych jej w związku z dokonaniem zleconych czynności. Dołączyła korektę faktury numer (...), w której zawarła wyliczenie kosztów, które poniosła w związku z wykonaniem czynności tłumacza przysięgłego, na które złożyły się: należności za tłumaczenie wraz z „kosztami dodatkowymi + 100%. zgodnie z § 6 ust. 1 i § 2 ust. 2 Rozp. MS (Dz.U. z 2005 r. Nr 15, poz. 131)” – w wysokości 367,94 zł, „koszty dodatkowe + 100% zgodnie z art. 151¹¹ § 3 Kodeksu pracy (praca w niedzielę)” – w wysokości 367,96 zł, a także koszty dojazdu samochodem osobowym marki S. w wysokości 221,76 zł.

Główny księgowy Komendy Wojewódzkiej Policji w L. powiadomił powódkę o przyznaniu jej wynagrodzenia w wysokości 404,61 zł, wskazując jednocześnie, że na przyznane wynagrodzenie złożyły się: wynagrodzenie za tłumaczenie w wysokości 183,96 zł (zgodnie z *Rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 21 stycznia 2005 r. w sprawie wynagrodzenia za czynności tłumacza przysięgłego*), a także zwrot kosztów podróży w wysokości 220,65 zł (zgodnie z art. 618g Kodeksu postępowania karnego). Należności te zostały przelane na rachunek powódki.

Powódka w piśmie skierowanym do Komendanta Wojewódzkiego Policji w L. zakwestionowała wysokość przyznanej jej kwoty 404,61 zł i wniosła o przyznanie jej brakującej części wynagrodzenia, to jest kwoty 553,07 zł. W odpowiedzi na to Komendant Wojewódzki Policji w L. stwierdził, że przyznane powódce wynagrodzenie w wysokości 404,61 zł zostało wyliczone zgodnie z obowiązującymi przepisami i podtrzymał to stanowisko, odpowiadając na kolejne pisma powódki.

Następnie powódka dwukrotnie wystawiła Komendzie Wojewódzkiej Policji w L. wezwania do zapłaty kwot: odpowiednio – 563,13 zł i 567,50 zł.

Na kanwie tych ustaleń Sąd Rejonowy zważył, że brak jest podstaw do uznania za zasadne żądania powódki powiększenia należnego jej wynagrodzenia o 100%, a jedynie o 30%, co też uczynił pozwany. Żądane zwiększenie powódka uzasadniła bowiem – powołując się na § 6 ust. 1 *Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 24 stycznia 2005 r. w sprawie wynagrodzenia za czynności tłumacza przysięgłego* – mylnym twierdzeniem, że postępowanie, w którym pełniła czynności tłumacza przysięgłego, toczyło się w trybie przyspieszonym.

Również za błędne i pozbawione podstawy uznał sąd I instancji twierdzenie powódki, że ją i pozwanego łączył stosunek pracy, skutkiem czego należne jej wynagrodzenie należało podnieść o kolejne 100% z racji wykonywania przez nią przedmiotowej czynności tłumaczenia w niedzielę, to jest w dniu ustawowo wolnym od pracy. Powódka została powołana do wykonywania czynności biegłego na podstawie orzeczenia organu procesowego. W związku z powyższym Sąd Rejonowy uznał, że dochodzone przez powódkę roszczenie o zapłatę kwoty 551,88 zł wraz z odsetkami ustawowymi z tytułu opóźnienia podlega, jako niezasadne, oddaleniu w całości.

Apelację od powyższego wyroku wniosła powódka, zaskarżając go w całości.

Pytania

1. Czy tłumacz przysięgły może pozwać organ wymiaru sprawiedliwości (np. prokuraturę lub Policję) w postępowaniu cywilnym o zapłatę wynagrodzenia za tłumaczenie?
2. Czy, obliczając wysokość wynagrodzenia, można posiłkowo stosować przepisy Kodeksu pracy (np. żądając podwyższenia wynagrodzenia za wykonywanie czynności w dni wolne od pracy albo w porze nocnej)?
3. Czy w przypadku tłumaczenia w dniu zlecenia tłumaczowi przysługuje wynagrodzenie podwyższone o 100%?
4. Czy można domagać się od organu wymiaru sprawiedliwości odsetek za nieterminową zapłatę wynagrodzenia?